

**Привредно друштво за комуналне услуге
„ЧИСТОЋА“ АД
БАЊА ЛУКА**

**ИНФОРМАЦИЈА
О ПОСЛОВАЊУ „ЧИСТОЋА“ АД БАЊА ЛУКА ЗА ПЕРИОД
ЈАНУАР – ДЕЦЕМБАР 2020. ГОДИНЕ**

Бања Лука, март 2021. године

САДРЖАЈ

ИЗВЈЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ ЗА ПЕРИОД I-XII 2019.ГОДИНЕ

	УВОД	3
1.	ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПРИВРЕДНОМ ДРУШТВУ „ЧИСТОЋА“ АД БАЊА ЛУКА	4
2.	БРОЈ И СТРУКТУРА РАДНИКА	5
3.	ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ УКУПНИХ ПРИХОДА И РАСХОДА У 2020.ГОДИНИ	5
4.	УКУПНИ ПРИХОДИ.....	6
5.	РАЗЛИКА У ЦИЈЕНИ	8
6.	ЗАЛИХЕ ТРГОВАЧКЕ РОБЕ	8
7.	УКУПНИ РАСХОДИ	8
8.	НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА, ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА	12
9.	ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ	12
10.	ЗАЛИХЕ, ДАТИ АВАНСИ	13
11.	КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА И ПЛАСМАНИ	13
12.	ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА	13
13.	АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	13
14.	КАПИТАЛ – СТРУКТУРА КАПИТАЛА	14
15.	СТРУКТУРА ОСНОВНОГ КАПИТАЛА	14
16.	СТРУКТУРА АКЦИЈСКОГ КАПИТАЛА	14
17.	ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ	14
18.	ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА	14
19.	ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА, ДРУГЕ ОБАВЕЗЕ И ТЕКУЋЕ ОБАВЕЗЕ ЗА ПОРЕЗ НА ДОБИТ	15
20.	КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ, ТЕКУЋИ ДИО ДУГОРОЧНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА	15
21.	ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА	16
22.	ПОТЕНЦИЈАЛНА СРЕДСТВА И ОБАВЕЗЕ	16
23.	ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА	19
24.	ИМОВИНСКИ, ФИНАНСИЈСКИ И ПРИНОСНИ ПОЛОЖАЈ ДРУШТВА	19
25.	ОТКУП ВЛАСТИТИХ АКЦИЈА	27
26.	ПРОЦЈЕНА ОЧЕКИВАНОГ РАЗВОЈА ДРУШТВА	27
27.	ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	27
28.	ИЗЈАВА О ПРИХВАТАЊУ СТАНДАРДА КОРПОРАТИВНОГ УПРАВЉАЊА	28

УВОД

Овај Извјештај урађен је у складу са обавезом Друштва да припрема годишње извјештаје о пословању који дају објективан приказ пословања и његов положај, укључујући и опис главних ризика и неизвјесности са којима се суочава као и мјера предузетих на заштити животне средине. За израду овог Извјештаја коришћен је годишњи обрачун и други релевантни подаци из пословања Друштва у 2020.години.

Услове пословања, у којима је остварен пословни резултат друштва „Чистоћа“ ад Бања Лука, карактерише година оптерећена неповољним привредним амбијентом и тешким условима рада изазваним вирусом корона. У Извјештају приказ постигнутих резултата дат је са упоредним показатељима из 2019.године. Посљедице економске кризе које су се рефлектовале и на пословање Друштва током 2020.године, Друштво је ублажавало спроводећи усвојене мјере штедње на свим нивоима, те рационалним коришћењем техничких средстава и људских ресурса. Финансијски показатељи пословања садржани у Извјештају дају детаљан приказ остварених прихода и расхода по свим сегментима. Сви расположиви ресурси били су првенствено орјентисани на квалитетно пружање услуга, реализацију планираног обима послова као и спровођење програма мјера штедње и рационализације у свим сегментима гдје год је то било могуће.

У извјештајном периоду Друштво је и поред отежаних услова привређивања успјело одржати финансијску стабилност, обезбиједити средства за исплату обавеза према добављачима, запосленима, ПДВ.

Све то додатно обавезује раднике и пословодство да у континуитету, по стандардима и прописима, одговорно обављају постављене задатке.

Извјештај о пословању даје објективан приказ пословања Друштва и његов положај, с циљем да се обезбиједи релевантне, тачне и поуздане информације свима онима који су заинтересовани за податке о финансијском стању и квалитету пружених услуга од стране Друштва.

Управа Друштва је послове који су јој повјерени водила пажњом уредног и савјесног привредника.

Извјештај има сврху да Управном одбору као органу управљања и Скупштини акционара Друштва, пружи информацију о пословању Друштва у протеклој години, ради сагледавања чињеничног стања и оцјене пословања Друштва у том периоду. Услјед економске кризе која није заобишла ни Друштво, услови пословања у извештајној години били су доста тешки за остваривање плана, постављених циљева и развоја. Лоша материјална ситуација корисника услуга и непостојање било каквог инструмента обезбеђења за плаћање извршене услуге додатно утичу на цјелокупно пословање. Сагледавајући напријед истакнуто, Друштво је и поред евидентних проблема успјело да и у 2020.години, послове из дјелатности којом се бави, уз велике напоре, савјесним радом, преданошћу и трудом одради на задовољавајући начин и да оствари позитиван финансијски резултат.

1. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ПРИВРЕДНОМ ДРУШТВУ „ЧИСТОЋА“ АД БАЊА ЛУКА

Комунално предузеће „Чистоћа“ је основано 1955.године. Сада послује под називом Привредно друштво за комуналне услуге „ЧИСТОЋА“ ад Бања Лука и правни је сљедбеник Основног државног јавног комуналног предузећа „Чистоћа“ Бања Лука. Промјена статуса и облика својине 70% државног капитала је извршена 19.09.2001. године, сходно одредбама Закона о приватизацији државног капитала Републике Српске.

Дана 19.09.2001.године извршен је упис промјене својине државног капитала у складу са Законом о приватизацији државног капитала (Сл. гл. РС 24/98) и промјена облика у складу са Законом о предузећима (Сл. гл. РС 24/98).

Предузеће послује под фирмом: Привредно друштво за комуналне услуге „ЧИСТОЋА“ ад Бања Лука.

Скраћени назив предузећа: „Чистоћа“ ад Бања Лука.

Сједиште предузећа: Браће Подгорника бр. 2, Бања Лука.

Регистрација предузећа: Код Основног суда у Б.Луци под бр: 1-10-00.

Задња допуна регистрације: 23.11.2016. године, а по Рјешењу број: 057-0-Рег-16-002316. Допуна регистрације односила се на допуну дјелатности субјекта уписа и на промјену функције лица овлаштеног за заступање.

ЈИБ код Пореске управе РС: 4400849160004.

ПДВ број код Управе за индиректно опорезивање БиХ: 400849160004.

09.09.2011. године је извршена промјена власничке структуре капитала Друштва тако да је Град БЛ постао акционар са 30% учешћа у капиталу. Како је Град уговорна страна у највећем дијелу пословних активности из дјелатности Друштва то се и у смислу Закона о привредним друштвима сматра повезаним лицем.

Акцијски капитал предузећа обухвата 9.603.944 обичне акције, номиналне вриједности од 1 КМ. Акције предузећа котирају на Бањалучкој берзи под ознаком ЦИСТ-Р-А од 01.07.2002.године, када су уврштене на слободно берзанско тржиште, од 22.05.2009.године на службено берзанско тржиште листа „Б“, а од 28.03.2013.године на почетно берзанско тржиште листа „Ц“ службеног берзанског тржишта. Према извјештајима са Бањалучке берзе, у току 2020.године минимална просјечна цијена акција је била 0,47 КМ, а максимална 0,48 КМ.

Просјечна цијена акције за 2020.годину износила је 0,47 КМ. Тржишна капитализација на дан 31.12.2020.године је износила 4.513.854 КМ. Друштво је на дан 31.12.2020.године имало 281 акционара, а структура капитала на дан 31.12.2020.године, износи:

ОПИС	ПРОЦЕНАТ УЧЕШЋА У КАПИТАЛУ
Тржница ДОО Бања Лука	51,03 %
Град Бања Лука	30,00 %
Фондови	11,74 %
Рајфајзен банка Д.Д. БиХ Сарајево-Кастоди	3,71 %
Ситни акционари	3,52 %
УКУПНО	100,00 %

2. БРОЈ И СТРУКТУРА РАДНИКА

Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи представљају појединачно најзначајнији трошак у пословању „Чистоћа“ ад Бања Лука, који у укупним расходима Друштва учествује са 38,84 %. Та чињеница довољно говори о значају који за пословање Друштва има одговарајућа структура радне снаге, као и број запослених радника. У наредној табели приказан је број запослених радника по квалификационој структури, а на основу систематизације радних мјеста, на дан 31.12.2020.године.

Ред. бр.	Квалификација	Остварени број радника 2019	Остварени број радника 2020	Структура		Индекс 4/3
				3 - %	4 - %	
1	2	3	4	5	6	7
1	ВСС	26	28	10,97	12,34	112
2	ВС	1	2	0,42	0,88	209
3	ВКВ	3	1	1,27	0,44	35
4	ССС	31	30	13,08	13,22	101
5	КВ	85	82	35,86	36,12	101
6	ПК	91	84	38,40	37,00	96
УКУПНО		237	227	100	100	96

Табела укупног прихода и расхода јануар-децембар 2020.године

Ред. бр.	Елементи	Остварено 2019	Планирано 2020	Остварено 2020	Индекс 5/3	Индекс 5/4
1	2	3	4	5	6	7
1	Отпад од домаћинства	5.403.486,10	6.500.000,00	5.925.982,06	110	91
2	Отпад од правних лица и предузетника	2.499.322,87	2.900.000,00	2.591.917,12	104	89
3	Продаја секундарних сировина	183.383,38	200.000,00	135.548,15	74	68
4	Јавна хигијена	1.941.775,05	1.850.000,00	1.802.989,83	93	97
5	Зимска служба	180.964,00	200.000,00	115.401,50	64	58
6	Услуге лицима по основу радних налога	340.289,67	300.000,00	346.926,13	102	116
7	Продаја производа на велико купцима у РС	-	-	434,60	-	-
8	Продаја учинака у Федерацији БиХ	21.903,81	20.000,00	17.091,39	78	85
9	Продаја учинака у Брчко Дистрикту	130,00	-	100,00	77	-
10	Приходи од продаје учинака на страном тржишту	6.922,50	-	-	-	-
11	Приходи од премија, субвенција, дотација, регреса, компензација и повраћаја пореза	-	-	77.995,17	-	49
12	Приходи од закупнина	38.642,33	47.000,00	23.113,08	60	128
13	Приходи од донација	-	-	11.889,48	-	-
14	Намјенски извори финансирања	104.007,21	100.000,00	145.504,77	140	145
15	Остали пословни приходи	23.575,37	25.000,00	16.577,63	70	88
16	Приходи од камата	13.339,96	40.000,00	35.262,30	264	10
17	Остали финансијски приходи	6.060,41	10.000,00	1.009,69	17	-
18	Добици по основу продаје НПО	5.942,54	10.000,00	-	-	-
19	Добици по осн. прод. учешћа у капиталу и дуг. ХОВ	1.562,48	-	1.540,44	99	63
20	Приходи од напл. отписаних потраживања	355.526,93	400.000,00	254.108,40	71	32
21	Остали неп. приходи-таксе	164.883,76	260.000,00	84.178,11	51	90
УКУПАН ПРИХОД		11.291.718,37	12.862.000,00	11.587.569,85	103	91

Ред. бр.	Елементи	Остварено 2019	Планирано 2020	Остварено 2020	Индекс 5/3	Индекс 5/4
1	2	3	4	5	6	7
1	Набавна вриједност продате робе	133.379,71	200.000,00	89.180,38	67	45
2	Грошкови материјала	1.328.525,49	1.600.000,00	1.212.656,94	91	76
3	Грошкови бруто зарада и бруто накнада зарада	3.438.575,33	3.920.000,00	3.627.149,76	105	92
4	Остали лични расходи	605.419,47	650.000,00	557.815,91	92	86
5	Грошкови транспортних услуга и услуге одржавања	281.570,28	350.000,00	301.905,93	107	86
6	Грошкови закупа - опреме	478.470,00	570.000,00	743.852,84	155	130
7	Грошкови сајмова	-	20.000,00	-	-	-
8	Грошкови рекламе и пропаганде	48.472,50	50.000,00	81.218,06	167	162
9	Грошкови осталих услуга	1.727.526,38	1.900.000,00	1.726.150,55	99	91
10	Грошкови амортизације	1.007.273,72	1.100.000,00	1.083.562,47	107	98
11	Грошкови резервисања	43.111,76	50.000,00	13.587,00	31	27
12	Грошкови непроизводних услуга	230.985,47	350.000,00	209.929,21	91	60
13	Грошкови пореза	54.150,35	50.000,00	46.088,43	85	92
14	Грошкови доприноса	14.778,40	20.000,00	13.258,51	90	66
15	Остали нематеријални трошкови	41.700,90	50.000,00	26.570,64	64	53
16	Финансијски расходи	-	-	659,80	-	-
17	Расходи камата	18.445,31	30.000,00	7.250,90	39	24
18	Губици по осн.прод. нем.ул. и НПО	443,17	-	4.907,36	1.107	-
19	Мањкови, изузимајући мањкове залиха учинака	1.165,58	-	1.399,63	120	-
20	Отпис потраживања	676.094,14	900.000,00	768.836,81	114	85
21	Грошкови осталих расхода	97.098,43	260.000,00	256.565,35	264	99
22	Исправка грешке из ранијих година	490,31	-	181,29	37	-
	УКУПАН РАСХОД	10.227.676,70	12.070.000,00	10.772.727,77	105	89

3. УКУПНИ ПРИХОДИ

Укупан приход „Чистоћа“ ад Бања Лука је релативно стабилан. Укупне приходе „Чистоћа“ ад углавном чине приходи од извршених услуга и приход по другим основама. Посљедњих година примјетан је пораст прихода. Крећу се од око 8,4 милиона КМ у 2013.години до преко 11,5 милиона КМ у 2020.години. Остварени укупни приход у 2020.години износи **11.587.569,85** КМ. У односу на планирану величину за 2020.годину мањи је за 11,00 %, а у односу на остварени укупан приход у истом периоду 2019.године већи је за 2,62 %.

Структура оствареног прихода је сљедећа:

	31.12.2020.	31.12.2019.	Индекс 2020/2019
1. Приход од продаје робе	135.548,15 КМ	183.383,38 КМ	74
2. Приход од продаје услуга	10.800.842,63 КМ	10.394.794,00 КМ	104
3. Остали пословни приходи	275.080,13 КМ	166.224,91 КМ	165
4. Финансијски приходи	36.271,99 КМ	19.400,37 КМ	187
5. Остали приходи	339.826,95 КМ	527.915,71 КМ	64
УКУПНИ ПРИХОД	11.587.569,85 КМ	11.291.718,37 КМ	103

У наставку је дата анализа прихода по групама прихода којој припадају:

3.1. ПРИХОД ОД ПРОДАЈЕ РОБЕ

Пројектовани приход по основу продаје робе (секундарних сировина-картон, папир, најлон и сл.) у 2020. години износи 200.000,00 КМ а реализован је у износу од 135.548,15 КМ. У односу на исти период предходне године приходи по овом основу мањи су за 26,08 %.

3.2. ПРИХОД ОД ПРОДАЈЕ УСЛУГА

Приход од продаје услуга остварен је у укупном износу од 10.800.842,63 КМ. У односу на исти период предходне године приходи по овом основу већи су за 406.048,63 КМ, односно за 3,91%. Структуру прихода од продаје услуга чине:

- **Приходи по основу одвоза отпада од предузећа и предузетника**
Пројектовани приход у 2020. години износи 2.900.000,00 КМ, а реализован је у износу од 2.609.108,51 КМ. Од тог износа 2.121.464,15 КМ односи се на правна лица, а износ од 487.644,36 КМ представља износ прихода за одвоз отпада од предузетника. Проценат наплате од правних лица током 2020. године је 79,97 % што је за 2,54 % мање него у истом периоду предходне године, а од предузетника 73,03 % или за 0,38 % мање у односу на предходну годину.
- **Приходи од јавне хигијене и зимске службе**
Пројектовани приходи за 2020. годину износе 2.050.000,00 КМ, а реализовани су у износу од 1.918.391,33 КМ. За јавну хигијену планиран је приход од 1.850.000,00 КМ, а реализован је у износу од 1.802.989,83 КМ, односно за 2,54 % је мањи од планираног, док је за зимску службу планиран приход у износу од 200.000,00 КМ, а остварен је у износу од 115.401,50 КМ, односно мањи је у односу на планирани за 42,30 %.
- **Приходи од услуга по основу радних налога**
Пројектовани приход у 2020. години износи 300.000,00 КМ, а реализован је у износу од 346.926,13 КМ. У односу на исти период предходне године приход по овом основу већи је за 6.636,46 КМ, односно за 1,95 %.
- **Приход по основу одвоза отпада од домаћинства**
Остварен је у износу од 5.925.982,06 КМ и мањи је у односу на пројектовани приход на овом конту за 8,83 %. Приход по основу одвоза отпада од домаћинства, у односу на остварен у истом периоду прошле године, већи је за 522.495,96 КМ или 9,67 % . Укупан број задужених домаћинства за одвоз отпада у 2020. године износио је 55.116. У Граду је задужено 54.579 домаћинства са укупно 3.409.764,84 м², а просјечан проценат наплате за посматрану годину износи 82,19 % и за 0,52 % је мањи у односу на исти период 2019. године. На сеоском подручју на дан 31.12.2020. године било је задужено 537 домаћинства. Просјечан проценат наплате за посматрани период је 72,84 % или за 4,03 % је мањи него у истом периоду предходне године.
- **Приходи од продаје производа на велико купцима у РС**
Приход по овом основу није пројектован, а остварен је у износу од 434,60 КМ.

3.3. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

Остварени су у износу од 275.080,13 КМ. У односу на исти период предходне године приход по овом основу већи је за 108.855,22 КМ, односно за 65,49 %.

Остале пословне приходе чине:

- приходи од премија, субвенција, дотација, регреса, компензација и повраћаја пореза у износу од 77.995,17 КМ,
- приходи од закупнина у износу од 23.113,08 КМ,
- приходи од донација у износу од 11.889,48 КМ,

- приходи од намјенских извора финансирања у износу од 145.504,77 КМ,
- остали пословни приходи у износу од 16.577,63 КМ и то:
 - ✚ префактурисани рачуни 10.566,63 КМ
 - ✚ приходи од предујма 6.011,00 КМ

3.4. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

Остварени су у износу од 36.271,99 КМ. У односу на исти период предходне године приход по овом основу већи је за 16.871,62 КМ, односно за 86,96 %.

Финансијске приходе чине:

- приходи од камата 35.262,30 КМ
- остали финансијски приходи 1.009,69 КМ

3.5. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

Остварени су у износу од 339.826,95 КМ У односу на исти период предходне године приход по овом основу мањи је за 188.088,76 КМ, односно за 35,63 %.

Остале приходе чине:

- добици од продаје учешћа у капиталу и дугор. ХОВ 1.540,44 КМ
- наплаћена отписана потраживања 254.108,40 КМ
- приходи од смањења обав. и остали непом. приходи 84.178,11 КМ

У 2020.години приход од наплаћених отписаних потраживања износи 254.108,40 КМ. У 2019.години исправка и отпис потраживања од купаца извршена је у износу од 676.094,14 КМ, што је утврђено према Правилнику о рачуноводству и рачуноводственим политикама Друштва, у складу са одлуком Управног одбора.

Непоменути остали приходи у посматраном периоду 2020.године износе 84.178,11 КМ. Од овог износа 66.718,53 КМ представља приходе остварене по основу наплате судске таксе, износ од 559,01 КМ представља приходе од отписа обавеза из купопродајних односа, износ од 240,00 КМ представља приходе остварене по основу отписаних осталих обавеза, износ од 16.300,22 КМ представља приходе остварене од накнаде штета, а износ од 360,35 КМ се односи на остале непоменуте приходе. У поређењу са 2019.годином реализована вриједност на овом конту је мања је за 48,95 %.

4. РАЗЛИКА У ЦИЈЕНИ

Остварена разлика у цијени у односу на исти период прошле године већа је за 22,52 %.

5. ЗАЛИХЕ ТРГОВАЧКЕ РОБЕ

Стање залиха трговачке робе на дан 31.12.2020.години износе 36.484,13 КМ и мање су за 40,71 % у односу на 2019.годину. Просјечне залихе расле су спорије од раста промета, што се директно одразило на повећање коефицијента обрта и смањење дана везивања залиха. Оваквим трендом кретања залиха постиже се оптимални коефицијент обрта, што је посебно битно јер залиха знатно утиче на ликвидност Друштва.

6. УКУПНИ РАСХОДИ

Укупни расходи у 2020.години износе 10.772.727,77 КМ и мањи су од пројектованих расхода 2020.године за 1.297.272,23 КМ или 10,75 %, а већи су у односу на исти период 2019.године за 5,33 %.

Структура расхода по групама је следећа:

	<u>31.12.2020.</u>	<u>31.12.2019.</u>	<u>Индекс 2020/2019</u>
1. Набавна вриједност продате робе	89.180,38 КМ	133.379,71 КМ	67
2. Трошкови материјала	1.212.656,94 КМ	1.328.525,49 КМ	91
3. Трошкови зарада и накнада зарада	4.184.965,67 КМ	4.043.994,80 КМ	103
4. Трошкови производних услуга	2.853.127,38 КМ	2.536.039,16 КМ	112
5. Трошкови амортизације и резерв.	1.097.149,47 КМ	1.050.385,48 КМ	104
6. Нематеријални трошкови	295.846,79 КМ	341.615,12 КМ	87
7. Остали трошкови	1.039.801,14 КМ	793.736,94 КМ	131
УКУПНИ РАСХОД	10.772.727,77 КМ	10.227.676,70 КМ	105

У наставку је дата анализа трошкова по групама трошкова којој припадају:

6.1. ТРОШКОВИ НАБАВНЕ ВРИЈЕДНОСТИ РОБЕ

Трошак набавне вриједности продате робе је 89.180,38 КМ и мањи је од оствареног у истом периоду 2019.године за 33,14 %.

6.2. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА

Трошкове материјала у износу од 1.212.656,94 КМ чине:

➤ **Трошкови разних материјала** који се користе у обављању дјелатности у износу од 200.359,44 КМ и у 2020.години учествују са 1,86 % у укупним трошковима. У истом периоду 2019.године трошкови материјала за израду износили су 180.901,40 КМ.

➤ **Трошкови режијског материјала** у износу од 372.911,97 КМ и у 2020.години учествују са 3,46 % у укупним трошковима. У истом периоду 2019.године трошкови режијског материјала износили су 379.055,94 КМ.

Трошкови режијског материјала обухватају:

✚ Утрошене ауто гуме	68.877,06 КМ
✚ Утрошену ХТЗ опрему	48.941,91 КМ
✚ Утрошени ситан алат и инвентар	11.253,66 КМ
✚ Материјале и дијелове за текуће одржавање ОС	214.160,58 КМ
✚ Утрошени канцеларијски материјал	29.678,76 КМ

➤ **Трошкови горива и енергије** у износу од 639.385,53 КМ и у 2020.години учествују са 5,93% у укупним трошковима. У истом периоду 2019.године трошкови горива и енергије износили су 768.568,15 КМ или за 129.182,62 КМ су мањи у односу на 2020. годину.

Трошкове горива и енергије чине:

✚ Трошкови горива и мазива	581.535,98 КМ
✚ Трошкови електричне енергије	28.281,25 КМ
✚ Утрошена вода	29.568,30 КМ

6.3. ТРОШКОВИ ЗАРАДА И НАКНАДА ЗАРАДА

Трошкове зарада и накнада зарада у износу од 4.184.965,67 КМ чине:

➤ **Трошкови бруто зарада** у износу 3.032.578,15 КМ и у односу на 2019.годину већи су за 86.862,93 КМ, односно за 2,95 %.

➤ **Трошкови бруто накнада зарада** у износу 594.571,61 КМ и у односу на 2019.годину већи су за 101.711,50 КМ, односно за 20,64 %.

- **Трошкови бруто накнада УО** у износу 16.368,92 КМ и у односу на 2019.годину већи су за 3.433,64 КМ, односно за 26,54 %.
- **Трошкови бруто осталих личних расхода** у износу 541.446,99 КМ и у односу на 2019.годину мањи су за 51.037,20 КМ, односно за 8,61 %.

Трошкови бруто осталих личних расхода обухватају:

✚ Отпремнине за одлазак у пензију	11.649,13 КМ
✚ Отпремнине приликом прекида радног односа	8.558,49 КМ
✚ Помоћи запосленима	20.033,00 КМ
✚ Трошкови запослених на службеном путу	25.653,79 КМ
✚ Превоз радника	150.791,57 КМ
✚ Топли оброк	161.626,54 КМ
✚ Регрес	157.869,53 КМ
✚ Остале накнаде запослених- 8 март	1.174,95 КМ
✚ Остале накнаде трошкова по уговору о дјелу	4.089,99 КМ

6.4. ТРОШКОВИ ПРОИЗВОДНИХ УСЛУГА

Трошкове производних услуга у износу од 2.853.127,38 КМ чине:

- **Трошкови транспортних услуга** у износу 75.984,97 КМ и у односу на 2019.годину мањи су за 20.115,98 КМ, односно за 20,93 %.

Трошкови транспортних услуга су:

✚ Трошкови птт услуга-телефони	21.569,18 КМ
✚ Трошкови птт услуга-рачуни купцима	47.659,08 КМ
✚ Трошкови интернет услуге	5.618,56 КМ
✚ Остале транспортне услуге	1.138,15 КМ

- **Трошкови услуга одржавања** у износу 225.920,96 КМ и у односу на 2019.годину већи су за 40.451,63 КМ, односно за 21,81 %.

- **Трошкови закупа** у износу 743.852,84 КМ и у односу на 2019.годину већи су за 265.382,84 КМ, односно за 55,46 %.

- **Трошкови рекламе и пропаганде** у износу 81.218,06 КМ и у односу на 2019.годину већи су за 32.745,56 КМ, односно за 67,55 %.

Трошкови рекламе и пропаганде обухватају:

✚ Трошкове огласа у новинама, радиу, ТВ и сл.	57.381,00 КМ
✚ Трошкове спонзорства културних, умјетничких, спортских и сл. манифестација	23.337,06 КМ
✚ Остали трошкови за рекламу и пропаганду	500,00 КМ

- **Трошкови осталих услуга** у износу 1.726.150,55 КМ и у односу на 2019.годину мањи су за 1.375,83 КМ, односно за 0,08 %.

Трошкови осталих услуга обухватају:

✚ Трошкове услуга депоновања отпада	1.684.625,34 КМ
✚ Трошкове за услуге у промету производа и услугама	154,31 КМ
✚ Трошкове одлагања течног отпада	1.440,00 КМ
✚ Трошкове услуга заштите на раду	9.185,00 КМ
✚ Трошкове за кориштење ауто путева	1.005,38 КМ
✚ Плаћена друмарина моторних возила	21.076,37 КМ
✚ Трошкове осталих произв.услуга (техн.пр.)	8.664,15 КМ

6.5. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ И РЕЗЕРВИСАЊА

Трошкове амортизације и резервисања у износу од 1.097.149,47 КМ чине:

- Трошкови амортизације у износу од 1.083.562,47 КМ и у односу на 2019.годину већи су за 76.288,75 КМ, односно за 7,57 %.

Обрачун амортизације свих сталних материјалних и нематеријалних средстава у извјештајном периоду вршен је на основу њиховог корисног вијека трајања.

- Трошкови резервисања за трошкове у гарантном року у износу 13.587,00 КМ и у односу на 2019.годину мањи су за 29.524,76 КМ, односно за 68,48 %.

Трошкови резервисања за трошкове у гарантном року обухватају:

- ✚ Трошкови резервисања за отпремнине 13.587,00 КМ

6.6. НЕМАТЕРИЈАЛНИ ТРОШКОВИ

Трошкови нематеријалних услуга износе 295.846,79 КМ и мањи су у 2020.години у односу на исти период 2019.године за 45.768,33 КМ, односно за 13,40 %.

Нематеријалне трошкове чине:

	<u>31.12.2020.</u>	<u>31.12.2019.</u>	<u>Индекс 2020/2019</u>
Трошак ревизије финансијских извјештаја	4.500,00 КМ	4.500,00 КМ	100
Адвокатске услуге	24.003,16 КМ	68.343,82 КМ	35
Трошкови здравствених услуга	10.780,00 КМ	4.380,00 КМ	246
Стручно усавршавање (семинари, симпоз.)	9.713,02 КМ	13.306,44 КМ	73
Остале непроизводне услуге	43.446,33 КМ	35.258,17 КМ	123
Трошкови репрезентације	47.240,40 КМ	42.166,55 КМ	112
Трошкови премије осигурања	49.661,94 КМ	43.483,77 КМ	114
Трошкови платног промета	16.126,27 КМ	15.542,84 КМ	104
Трошкови чланарина	4.458,09 КМ	4.003,88 КМ	113
Трошкови пореза	46.088,43 КМ	54.150,35 КМ	85
Трошкови доприноса	13.258,51 КМ	14.778,40 КМ	90
Таксе	2.500,66 КМ	3.666,00 КМ	68
Судски трошкови и трошкови вјештачења	284,00 КМ	-	-
Остали нематеријални трошкови	2.136,75 КМ	5.299,90 КМ	40
Таксе за домаћинство	1.425,00 КМ	5.925,00 КМ	24
Таксе за предузећа и предузетнике	16.409,23 КМ	13.400,00 КМ	122
Трошкови предујма	3.815,00 КМ	13.410,00 КМ	28
УКУПНО	295.846,79 КМ	341.615,12 КМ	87

У групи нематеријалних трошкова најзначајније смањење имали су трошкови за адвокатске услуге, трошкови таксе за домаћинства, трошкови предујма (у поступку покретања приједлога за извршење), те трошкови пореза и остали нематеријални трошкови.

6.7. ОСТАЛИ ТРОШКОВИ

Остали трошкови износе 1.039.801,14 КМ и већи су у 2020.години у односу на исти период 2019.године за 246.064,20 КМ, односно за 31,00 %.

Остале трошкове чине:

	<u>31.12.2020.</u>	<u>31.12.2019.</u>	<u>Индекс 2020/2019.</u>
Финансијски расходи	659,80 КМ	-	-
Расходи камата	7.250,90 КМ	18.445,31 КМ	39

Губици по основу расходања НПО	4.907,36 КМ	443,17 КМ	1.107
Мањкови, изузимајући мањ. залиха учинака	1.399,63 КМ	1.165,58 КМ	120
Расходи по основу отписа потраживања	768.836,81 КМ	676.094,14 КМ	114
Трошкови судских и других спорова	-	912,80 КМ	-
Казне за привредне преступе и прекршаје	-	1.645,50 КМ	-
Накнаде штете трећим лицима	-	3.449,16 КМ	-
Издаци за хуманитарне, спортске циљеве	256.532,20 КМ	91.061,27 КМ	282
Непоменути остали расходи	33,15 КМ	29,70 КМ	112
Исправка грешака из ранијих година	181,29 КМ	490,31 КМ	37
УКУПНО	1.039.801,14 КМ	793.736,94 КМ	131

7. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА, ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

у КМ

	Nematerijalna ulaganja	Zemljište	Gradevinski objekti	Oprema	Ukupno
Nabavna vrijednost-31.12.2019	298.026,78	8.550.400,00	8.553.517,84	11.587.742,00	28.989.686,62
Nabavka u toku perioda			127.316,08	1.419.238,36	1.546.554,44
Rashodovanja i prodaja OS			14.798,58	154.239,45	169.038,03
Nabavna vrijednost-31.12.2020	298.026,78	8.550.400,00	8.666.035,34	12.852.740,91	30.367.203,03
Ispravka vrijednosti-31.12.2019	140.300,30		4.661.681,02	8.451.705,03	13.253.686,35
Amortizacija u toku perioda 01.01-31.12.2020	16.993,28		251.148,64	815.420,55	1.083.562,47
Ispravka vrijednosti rashodovanih i prodatih vozila			14.666,28	149.464,39	164.130,67
Ispravka vrijednosti-31.12.2020	157.293,58		4.898.163,38	9.117.661,19	14.173.118,15
Stanje na dan-31.12.2019	157.726,48	8.550.400,00	3.891.836,82	3.136.036,97	15.736.000,27
Stanje na dan-31.12.2020	140.733,20	8.550.400,00	3.767.871,96	3.735.079,72	16.194.084,88

Друштво нема хипотека нити залога над својим некретностима, постројењима и опремом на дан 31.12.2020.године.

Нематеријална улагања се односе на регулациони план, дигитални план Града Бања Лука и програм за рачуноводство.

Укупна садашња вриједност основних средстава, нематеријалних улагања износи **16.194.084,88 КМ**.

Друштво је у 2020.години повећало набавну вриједност грађевинских објеката у износу од **127.316,08 КМ**. Најзначајније повећање чине инвестиције у објекте механичке радионе, хемијске чистионе и управне зграде.

Друштво је у 2020.години повећало вриједност опреме за нова улагања у износу од **91.628,67 КМ**, а повећање највећим дијелом се односи на оспособљавање сњежних плугова, посипача соли, цистерне, три специјалке и пресе за балирање.

Извршена је и набавка нове опреме у износу од **1.327.609,69 КМ** (радна машина утоваривач, багер точкаш, чистилица DULEVO, три трактора, путничко возило, сњежни плугови, посипачи соли, рачунарска опрема, столице, контејнери, канте за смеће и др.).

8. ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

Друштво нема дугорочних финансијских пласмана.

9. ЗАЛИХЕ, ДАТИ АВАНСИ

	31.12. 2020. (у КМ)	31.12. 2019. (у КМ)	Индекс 2020/2019
Материјал	421.306,38	368.844,47	114
Роба	36.484,13	61.536,59	59
Дати аванси	22.602,70	63.762,18	35
УКУПНО	480.393,21	494.143,24	97

10. КРАТКОРОЧНА ПОТРАЖИВАЊА И ПЛАСМАНИ

Краткорочна потраживања у износу од **4.961.113,92 КМ** чине потраживања од купаца после исправке потраживања:

- потраживања од купца из РС – повезана и др. правна лица	1.649.722,73 КМ
- потраживања од купца из РС – предузетници	388.691,54 КМ
- потраживања од купца из РС – домаћинства	2.873.674,81 КМ
- потраживања од купца из Федерације БИХ – правна лица	48.256,12 КМ
- потраживања од купца из Брчко Дистрикта – правна лица	768,72 КМ
Укупно	4.961.113,92 КМ

На дан 31.12.2020.године извршена је исправка потраживања од купаца (индиректан отпис), књижена на терет расхода периода, према Правилнику о рачуноводству и рачуноводственим политикама Друштва у износу од 644.843,65 КМ.

У главној књизи посебно се књиже потраживања од предузећа, а посебно од предузетника.

Друга краткорочна потраживања износе **722.734,60 КМ** и односе се на:

-потраживања за камате од лица из РС	22.844,50 КМ
-остала потраживања од запослених	4.790,89 КМ
-потраживање за више плаћен порез на добит	42.720,54 КМ
-потраживање од фонда за проф.рехаб. и запошљ.инвалида	9.335,54 КМ
-депозити за учешће на лицитацији	653,80 КМ
-потраживање за боловање преко 30 дана	33.932,04 КМ
-потраживање за трудничко боловање	8.457,29 КМ
-краткорочни кредити и зајмови у земљи	600.000,00 КМ

12. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	31.12. 2020. (у КМ)	31.12. 2019. (у КМ)	Индекс 2020/2019
Жиро и текући рачуни	1.579.642,94	605.545,63	261
Благајна	64,93	39,18	166
Девизни рачун	3.179,75	8.767,65	36
Готовински еквиваленти и готовина - УКУПНО	1.582.887,62	614.352,46	258

13. АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	31.12. 2020. (у КМ)	31.12. 2019. (у КМ)	Индекс 2020/2019.
Разграничени плаћени трошкови до једне године	50.690,34	42.357,31	120
Активна временска разграничења - укупно	50.690,34	42.357,31	122

14. КАПИТАЛ - СТРУКТУРА КАПИТАЛА

	31.12. 2020. (у КМ)	31.12. 2019. (у КМ)	Индекс 2020/2019
Основни капитал	9.603.944,00	9.603.944,00	100
Ревалоризационе резерве	6.314.185,94	6.366.775,81	99
Законске резерве	129.797,09	82.364,65	157
Нераспоређени добитак текуће године	745.700,95	948.648,00	79
Нераспоређени добитак ранијих година	2.466.144,65	1.564.928,23	157
Губитак до висине капитала	-	-	-
Губитак ранијих година	-	-	-
Губитак текуће године	-	-	-
КАПИТАЛ	19.259.772,63	18.566.660,69	104

Укупни капитал на дан билансирања 31.12.2020.године је у износу од **19.259.772,63КМ**.

Ревалоризационе резерве се преносе из ранијих периода, а настале су проценом фер вриједности земљишта, грађевинских објеката и опреме.

15. СТРУКТУРА ОСНОВНОГ КАПИТАЛА

	31.12. 2020. (у КМ) 31.12.2019.		Структура (%)	
	31.12. 2020.	31.12.2019.	31.12.2020.	31.12.2019.
Акцијски капитал	9.603.944,00	9.603.944,00	100,00%	100,00%
УКУПНО-основни капитал	9.603.944,00	9.603.944,00	100,00%	100,00%

16. СТРУКТУРА АКЦИЈСКОГ КАПИТАЛА

	број акција као цио број	
	31.12.2020.	31.12.2019.
Број обичних акција	9.603.944	9.603.944
Номинална вриједност обичних акција - укупно	9.603.944	9.603.944
УКУПНО-номинална вриједност акција	9.603.944	9.603.944

Номинална вриједност акција је 1,00 КМ.

17. ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

Друштво на дан 31.12.2020.године нема дугорочних обавеза а није их имало ни на дан 31.12.2019.године.

18. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

	31.12.2020. (у КМ)	31.12.2019.
Резервисања за накнаде и бенефиције запослених	146.083,00	132.496,00
Остала дугорочна резервисања	34.032,76	34.032,76
УКУПНО-дугорочна резервисања	180.115,76	166.528,76

Средства су резервисана за редовне отпремнине приликом одласка радника у пензију.

19. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА, ДРУГЕ ОБАВЕЗЕ И ТЕКУЋЕ ОБАВЕЗЕ ЗА ПОРЕЗ НА ДОБИТ

	31.12. 2020. у КМ	31.12.2019.	Индекс 2020/2019
Примљени аванси, депозити и кауције	73.780,91	74.754,12	99
Добављачи у земљи	965.292,32	918.613,13	105
Добављачи у иностранству	14.781,91	12.110,54	122
Остале обавезе из пословања	5.000,00	-	-
Обавезе из пословања – укупно	1.058.855,14	1.005.477,79	105
Остале обавезе из специфичних послова	-	-	-
Обавезе из специфичних послова - укупно	-	-	-
Обавезе за нето зараде	171.215,27	158.157,77	108
Обавезе за нето накнаде зарада	25.663,45	23.066,11	111
Обавезе за зараде и накнаде зарада - укупно	196.878,72	181.223,88	109
Обавезе за порезе на зараде и накнаде зарада	7.435,64	6.625,96	112
Обавезе за доприносе на зараде и накнаде зарада	99.962,84	55.428,70	180
Обавезе за остала нето лична примања	7.571,16	8.242,96	92
Обавезе за порез на остала лична примања	1.455,22	1.346,99	108
Обавезе за допринос на остала лична примања	4.505,78	4.683,64	96
Обавезе за порез на додату вриједност	63.001,59	64.253,67	98
Остале обавезе, за порезе, царине, царин. евид.	7.161,82	8.534,27	84
Обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине (осим пореза на добит) - укупно	191.094,05	149.116,19	128
Обавезе према запосленима	-	-	-
Обавезе према члановима УО-а	950,00	650,00	146
Обавезе према физ.лицима за накнаду по уговору	-	-	-
Остале обавезе	27.989,75	28.104,42	99
Друге обавезе	28.939,75	28.754,42	101
Краткорочне обавезе (без финансијских обавеза) - укупно	1.475.767,66	1.364.572,28	107
Текуће обавезе за порез на добит	-	34.264,15	-

20. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ, ТЕКУЋИ ДИО ДУГОРОЧНИХ ФИНАНСИЈСКИХ ОБАВЕЗА

Друштво на дан 31.12.2020.године има дугорочне обавезе које доспијевају до једне године у износу од 324.240,85 КМ. Друштво на дан 31.12.2019.године није имало дугорочних обавеза.

21. ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

Друштво на дан 31.12.2020.године има пасивна временска разграничења у износу од 48.912,52 КМ, а односе се на: унапријед плаћене приходе од закупа у износу од 7.800,00 КМ и разграничене приходе по основу пријема средстава без накнаде од других правних лица у износу од 41.112,52 КМ. На дан 31.12.2019.године Друштво није имало пасивних временских разграничења.

22. ПОТЕНЦИЈАЛНА СРЕДСТВА И ОБАВЕЗЕ

На дан 31.12.2020. године активна су 3 судска спора против Друштва „ЧИСТОЋА“ АД, од тога, једно правно лице. Предмет тужби су накнаде штете због повреде на раду и накнаде материјалне штете због одузетих и уклоњених ствари и то:

1. У поступку пред Основним судом у Бања Луци са тужиоцем Суада Хаџисаковић у предмету број 71 0 Мал 309700 19 Мал од дана 12.07.2019. године ради наплате накнаде штете у износу од 3.000,00 КМ са законском затезном каматом и трошковима поступка, а којим се првотужена „ЧИСТОЋА“ АД Бања Лука и друготужена ГРАД БАЊА ЛУКА обавезују да плате износ од 3.000,00 КМ са законском затезном каматом и трошковима поступка на име накнаде штете због уклањања ствари (кућног намјештаја из заједничких просторија), а на основу Рјешења Одјељења комуналне полиције Градске управе Град Бања Лука.
2. У поступку са тужиоцем Милан Балта по Пресуди Окружног суда у Бања Луци у предмету број 71 0 П 054516 19 Гж 3 од дана 03.12.2019. године, жалба тужиоца се дјелимично уважава, а пресуда од 31.12.2015. године се преиначава на начин да се обавезује тужени Друштво „ЧИСТОЋА“ АД Бања Лука да тужиоцу на име изгубљене зараде за временски период од 01.08.2008. године до 18.10.2010. године исплати износ на име главног дуга од 15.139,88 КМ и законске затезне камате у износу од 15.139,88 КМ и трошкове парничног поступка у износу од 3.753,00 КМ. Укупна вриједност спора 34.032,76 КМ.
3. У поступку пред Основним судом у Бања Луци са тужиоцем Драженком Доњак ради наплате нематеријалне штете. Вриједност спора 5.100,00 КМ са законском затезном каматом и трошковима поступака према одлуци суда.

На дан 31.12.2020. године активна су 2 судска спора у коме је Друштво „ЧИСТОЋА“ АД Бања Лука покренуо парнични поступак од којих је:

1. поступак против Друштва „ДУО МЕТАЛ“ д.о.о. Лакташи по основу купопродаје секундарних сировина у предмету број 57 0 Пс 106252 13 Пс. Пресудом Окружног привредног суда од дана 02.08.2017. године, „ДУО МЕТАЛ“ д.о.о. Лакташи обавезан је исплатити на име дуга за испоручену робу износ од 136.120,05 КМ са законском затезном каматом од 30.04.2013. године до 19.08.2013. године и трошкове поступка у износу од 5.762,60 КМ са законском затезном каматом од 02.08.2017. године, што укупно износи 141.882,70 КМ (без законских затезних камата). У току је извршни поступак по правоснажној пресуди Окружног привредног суда по поднесеном Приједлогу за извршење, а трошкови поступка на основу Рјешења о извршењу износе 3.841,60 КМ (без законских затезних камата). Тужилац се обратио захтјевима Републичкој управи за геодетско и имовинскоправне послове Лакташи и МУП-а за достављање података о

имовини туженог и у дописима стоји како Друштво није евидентирано као власник некретнина, односно нема регистрованих возила, а исти су просљеђени суду.

2. Поступак пред Основним судом Бања Лука у предмету број 71 0 П 318052 19 П против Копрена Илије и Бајић Драге ради предаје у посјед некретнине означену као к.ч. 52/13А, двије магаци, кућиште и двориште, површине 1643 м², уписане у З.К. 12198, К.О. СП Бања Лука која одговара парцели новог премјера 906, економско двориште привредна зграда површине 636 м² и економско двориште површине 1007 м² уписане у П.Л. 970, К.О. Бања Лука као и да солидарно надокнаде трошкове парничног поступка који се односе на састав тужбе по пуномоћнику као и све друге трошкове са законском затезном каматом. Вриједност спора: 100.000,00 КМ.

Тужени Копрена и Бајић су поднијели противтужбу којом траже да се утврди да су пословне просторије које користе сматрају се станом и да су одржајем стекли право власништва. Такође траже, да се утврди да имају право кориштења станова и право да закључе уговор о откупу, као и да Илија Копрена тражи да му се исплати износ од 20.000,00 КМ на име реновирања простора, а Драго Бајић тражи да му се исплати износ од 35.000,00 КМ на име улагања.

На основу Одлуке Управног одбора Друштва, а у складу са рачуноводственим политикама усвојеним у мају мјесецу 2012. године, да се обавезно утужују сва ненаплаћена, а доспјела потраживања старија од 11 мјесеци, Друштво је поднијело приједлоге за извршење против дужника физичких и правних лица, са укупним потраживањима главног дуга у износу од 1.426.176,34 КМ односно 18.663 активних предмета.

Потраживања у износу од **309.333,93 КМ** (директни отпис- 123.993,16 КМ и индиректни отпис- 185.340,77 КМ) и плаћена судска такса од **49.527,49 КМ** су искњижена на основу одлуке Генералног директора „о отпису потраживања“. Укупна вриједност потраживања искњижена су из разлога што Друштво није могло наплатити потраживање због интерне регулативе друштва да се уплатама преко извода банке са неназначеним рачунима затварају почетна стања, па се по рекламацијама грађана врше исправке, јер се углавном уплате односе на текући дуг, као и из разлога што суд приједлоге за извршење није могао доставити извршеницима због непостојања истих на означеним адресама: умрли прије подношења приједлога за извршење, објекти девастирани, непозната адреса и слично у категорији „домаћинства“, те правна лица и предузетници који су престали обављати регистровану дјелатност.

До 31.12.2020. године, Друштво има застарјелих, а ненаплаћених потраживања услуге одвоза и одлагања комуналног отпада корисника услуга „физичка лица“ у категорији „ДОМАЋИНСТВО – ГРАД“ у износу **774.692,95 КМ** и „ДОМАЋИНСТВО – СЕЛО“ у износу од **14.055,29 КМ**, а што укупно износи **788.748,20 КМ**. Ради се о ненаплаћеним потраживањима за период од 01.01.2017. године до 31.12.2019. године, а која потраживања према члану 378. ЗОО застарјевају за једну годину. Од укупног износа застарјелих, а ненаплаћених потраживања износ од **59.495,19 КМ** се односи на пасивне шифре корисника којима се дуг не може наплатити из разлога што је корисничким шифрама додјелена класификација „празан објекат“, „викендице“, „социјални случај“.

Друштво наплату потраживања у 2018. години, 2019. години и текућој 2020. години није подносило приједлоге за извршење за категорију „ДОМАЋИНСТВО – ГРАД“ и „ДОМАЋИНСТВО – СЕЛО“, са циљем како смањивања трошкова, а који су се односили на трошкове поступка по поднесеном приједлогу за извршење, тако и прављења детаљне анализе исплативости утужење, управо из разлога што је у ранијем периоду по поднесеним приједлозима за извршење било изгубљених из разлога што суд приједлоге за извршење није могао доставити извршеницима због непостојања истих на означеним адресама: умрли прије подношења приједлога за извршење, објекти девастирани, непозната адреса и слично. Крајњи

исход тако изгубљених спорова био је искључиво на терет Друштва, обзиром да се поред дуга за услугу одвоза и одлагања комуналног отпада исњижавали и додатни трошкови поступка.

На основу досадашњег искуства и анализе на терену, Друштво „ЧИСТОЋА“ АД Бања Лука приликом задужења путем стручне инкасантске службе наилази на случајеве погрешног задужења корисника из разлога што потенцијални корисници наших услуга и данас немају развијену свијест о обавезној регистрацији као „корисник услуге“ самим тим што им та обавеза није наметнута и регулисана законским прописима, изузев оне прописане чланом 16. Закона о комуналним дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“, број 124/11), која прописује да се пружање и кориштење комуналних услуга врши на основу уговора закљученог између даваоца комуналне услуге и корисника. Ова законска одредба иако прописана законом није обавезујућа за корисника, већ се и данас заснива на добровљној бази доласком у сједиште Друштва како би закључили уговор о пружању услуге одвоза и одлагања комуналног отпада. На укупан број становништва на подручју Град Бања Лука, постоји одређен број грађана који избегавају задужење у складу са законским прописима, због чега стручен службе на терену имају проблем самог задужења корисника из разлога што се прикупљају паушални подаци о власнику некретнине, на примјер: задужују се подстанари који током године могу промјенити више адреса боравашта.

Још један од разлога због чега се Друштво одређило да наплату потраживања не врши путем надлежног суда, јесте и што се вриједност трошкова повећала, ондносно вриједност спора до 3.000 КМ, трошкови поступка износе 100,00 КМ (такса на приједлог за извршење износи 25,00 КМ и такса да се дозволи рјешење о извршењу износу 75,00 КМ), а на основу одредаба закона о судским таксама и таксене тарифе („Службени гласник РС“, број 66/18).

Друштво „ЧИСТОЋА“ АД, као стечајни повјерилац има пријављена потраживања према 7 стечајних дужника у укупном износу од 54.434,98 КМ

До 31.12.2020. године остао је неутужен дуг правних лица и предузетника по рачунима из сљедећих периода и то:

2016. години	7.403,55 КМ
2017. години	24.546,89 КМ
2018. години	110.516,10 КМ
2019. години	207.736,40 КМ
2020. години	1.195.865,23 КМ
УКУПНО:	1.546.068,17 КМ

У поступак утврђивања права власништва у ванпарничном поступку бр: 21.11/475-70/14 код РУГИП ПЈ, покренут по захтјеву „Чистоћа“ АД Бања Лука по основу члана 8а. Закона о измјенама и допунама Закона о приватизацији државног капитала и у истом Републичка управа за геодетске и имовинско правне послове, Подручна јединица Бања Лука, донијела Рјешење од дана 19.06.2015. године којим се утврђује да је Друштво „ЧИСТОЋА“ АД Бања Лука стекла право власништва на основу Рјешења Дирекције за приватизацију број 01-358-4/99 од дана 29.06.2001. године, Увјерења ИРБ РС број 10/1-5-2/14 од дана 20.01.2014. године на некретнинама означеним к.ч. звана ораница „Сличарка“, к.ч. звана ораница „Потоци“, к.ч. звана ораница „Црквина“, к.ч. звана ораница „Долац“, к.ч. звана ораница „Станчица“, к.ч. звана ливада Рогоже, к.ч. звана ливада „Шабановача“, к.ч. звана ливада „Јазавица“ - поступак доношења Рјешења по члану 8а. став 2. Закона о приватизацији државног капитала, којим се утврђује право својине и друга права у корист стипендијца права „ЧИСТОЋА“ АД Бања Лука на приватизационим непокретностима по основу закона и по управним актима и одобреном упису у судски регистар власничке трансформације – непокретности - пословног простора (депоније) у Рамићима са објектима.

Против првостепеног рјешења, изјављена је жалба од стране Правобранилаштва РС, која је Рјешењем Директора Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове, број 21.05/475-178/15 од дана 16.11.2015. године, одбијена као неоснована.

Код Окружног суда у Бања Луци, води се управни спор против Рјешења 21.05/475-178/15 од дана 16.11.2015. године, покренута од стране Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове.

Пресудом Окружног суда у предмету број 11 0 У 018040 16 У од дана 27.03.2017. године, уважава се тужба Правобранилаштва РС и оспорено Рјешење број 21.05/475-178/15 од дана 16.11.2015. године, се поништава.

У управном спору пред Окружним судом Бања Лука, по тужби ЈП „ДЕ-ПОТ“ ДОО, водио се поступак ради поништења рјешења број 21.05/714-121/19 од дана 29.08.2019. године РУГИП-а у предмету забиљежбе вођења поступка утврђивања права својине на непокретностима у смислу члана 8а. Закона о приватизацији државног капитала у предузећима, Пресудом се тужба одбија као неоснована.

Рјешењем РУГИП-а Бања Лука, број 21.05/475-109/20 од дана 30.11.2020. године, одбија се жалба Правобранилаштва РС и жалба ЈП Регионална депонија „ДЕП-ОТ“ ДОО Бања Лука изјављене против Рјешења РУГИП-а, Подручне јединице Бања Лука, број 21.11/475-70/14 од дана 06.08.2020. године, као неосноване, што значи да су се у корист Друштва „ЧИСТОЋА“ АД утврђује право својине на земљишту депоније у Рамићима (око 280 дунума земље и објектима које је изградило Друштво.

Код Основног суда у Бања Луци води се ванпарнични поступак у предмету број 71 0 В 019587 04 В у коме се Друштво „ЧИСТОЋА“ АД појављује у својству противник предлагача против предлагача ГРАД БАЊА ЛУКА ради одређивања накнаде за експроприсане непокретности, обзиром да се у претходним поступцима утврдило да Друштво „ЧИСТОЋА“ АД нема право на накнаду за преузето земљиште. Вриједност спора је 2.194.927,91 КМ и сматра се позитиван исход поступка на начин да Друштву припада право на правичну накнаду.

23. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА

Друштво није имало никаквих накнадних догађаја након датума биланса који би могли захтијевати корекцију издатих финансијских извјештаја или би могли утицати на измјену пословног резултата или стање имовине и обавеза, односно неповољно утицати на финансијски положај у наредном периоду.

24. ИМОВИНСКИ, ФИНАНСИЈСКИ И ПРИНОСНИ ПОЛОЖАЈ ДРУШТВА

Оваква анализа корисна је за вођење пословне и финансијске политике Друштва, а она обухвата временско поређење најмање двије године: имовинског, финансијског и приносног положаја Друштва.

24.1. Имовински положај Друштва

Имовину Друштва чине нематеријална и основна средства, дугорочна улагања (што све скупа чини сталну имовину) и обртна имовина, а њезина структура је сљедећа:

	2020.год.	%	2019.год.	%	Разлика
Стална имовина	16.194.085	75,38	15.736.000	78,16	458.085
Обртна средства	5.287.942	24,62	4.396.026	21,84	891.916
Оперативна имовина	21.482.027	100	20.132.026	100	1.350.001

Друштво је у току 2020.године имало инвестиционих активности, као што је то било у претходним годинама, а вриједност имовине је умањена због амортизовања основних средстава.

	2020.год.	2019.год.	Разлика
Трајни капитал	19.259.773	18.566.661	693.112
Обавезе	2.042.138	1.398.837	643.301
Дугорочна резервисања	180.116	166.528	13.588
Збир пасиве	21.482.027	20.132.026	1.350.001

У 2020.години повећан је трајни капитал у износу од 693.112 КМ. Повећане су и обавезе Друштва за 643.301 КМ.

Структура сталне имовине за 2020. годину је следећа:

СТРУКТУРА СТАЛНЕ ИМОВИНЕ у КМ						
Ред. бр.	Позиција	ВРИЈЕДНОСТ				% истрошености
		Набавна	Исправка вриједности	Садашња	Структр. сад. вр.	
1	Нематеријална улагања	298.027	157.294	140.733	0,87 %	52,78 %
2	Земљишта	8.550.400	-	8.550.400	52,80 %	-
3	Грађевински објекти	8.666.035	4.898.163	3.767.872	23,27 %	56,52 %
4	Опрема	12.852.741	9.117.661	3.735.080	23,06 %	70,94 %
5	Биолошка средства и средства културе	-	-	-	-	-
6	Остали дугорочни финан. пласмани	-	-	-	-	-
7	СТАЛНА ИМОВИНА (1 до 6)	30.367.203	14.173.118	16.194.085	100 %	46,67 %

Истрошеност основних средстава представља однос кумулативне амортизације и набавне вриједности. Друштво примјењује метод линеарне амортизације па проценат истрошености вјерно приказује колико је близу крајњи вијек корисности средстава.

Структура обртне имовине је следећа:

СТРУКТУРА ОБРТНЕ ИМОВИНЕ у КМ					
Ред. број	Позиција	Вриједности по годинама			
		Текућа		Претходна	
		Износ	%	Износ	%
1	Материјал	421.306	7,97	368.844	8,39
2	Недовршена производња	-	-	-	-
3	Готови производи	-	-	-	-
4	Роба	36.484	0,69	61.537	1,40
5	Стална средства намијењена за отуђење	-	-	-	-
6	Дати аванси – нето	22.603	0,43	63.762	1,45
7	ЗАЛИХЕ – УКУПНО	480.393	9,09	494.143	11,24
8	Потраживања по основу продаје	2.451.236	46,35	2.221.008	50,52
9	Друга потраживања	122.735	2,32	52.106	1,19
10	ПОТРАЖИВАЊА – УКУПНО	2.573.971	48,67	2.273.114	51,71
11	Краткорочни финансијски пласмани	600.000	11,35	972.060	22,11
12	Готовински еквиваленти и готовина	1.582.888	29,93	614.352	13,98
13	Активна временска разграничења	50.690	0,96	42.357	0,96
14	Порез на додату вриједност	-	-	-	-
15	ОБРТНА ИМОВИНА - УКУПНО (7+10+11+12+13+14)	5.287.942	100	4.396.026	100

Ефикасност имовине је:

Ред. бр.	Позиција	Текућа	Предходна
1.	Приход од продаје секундарних сировина	135.549	183.383
2.	Пословна имовина	21.482.027	20.132.026
3.	Обртна имовина	5.287.942	4.396.026
4.	Залихе секундарних сировина	36.484	61.537
5.	Коефицијенти обрта		
5.1.	Пословне имовине (1/2)	0,01	0,01
5.2.	Обртне имовине (1/3)	0,02	0,04
5.3.	Залиха секундарних сировина (1/4)	3,71	2,98

Ефикасност залиха мјери се коефицијентом обрта залиха и бројем дана везивања залиха, а добије се из односа прихода од продаје робе и просјечних залиха. Коефицијент обрта залиха износи 3,71 (у претходној години 2,98), а трајање обрта је 98 дана (у претходној години 122 дана). Што је виши коефицијент обрта ефикасност коришћења је боља. У посматраном периоду коефицијенти обрта су бољи у односу на предходну годину. Ови коефицијенти обрта су задовољавајући када износе: 2,00-пословне имовине, 3,5 до 4,0 обртне имовине и 5,5 до 6,00 залиха.

Ефикасност потраживања од купаца мјери се коефицијентом обрта потраживања, а добије се из односа прихода и просјечних потраживања и бројем дана везивања. Коефицијент обрта потраживања износи 4,50 (у претходној години 4,97), а трајање обрта је 81 дан.

Исто тако ефикасност укупне обртне имовине мјери се коефицијентом обрта који износи 2,12 (у претходној години био 2,44) и бројем дана трајања обрта од 172 дана.

24.2. Финансијски положај Друштва

Финансијски положај Друштва се види из анализе позиција пасиве биланса стања, ликвидности, финансијске стабилности, задужености и солвентности.

Структура пасиве је следећа:

Ред. број	Позиција	Вриједности по годинама			
		Текућа		Предходна	
		Износ	%	Износ	%
1.	Капитал	19.259.773	89,65	18.566.661	92,22
2.	Обавезе	2.042.138	9,51	1.398.837	6,95
3.	Дугорочна резервисања	180.116	0,84	166.528	0,83
	Пасива-Укупно	21.482.027	100	20.132.026	100
	Покривеност обавеза капиталом		9,43		13,27

Што је учешће капитала у структури пасиве веће и покривеност обавеза трајним капиталом већа, Друштво се више финансира из сопственог капитала, што дјелује на смањење расхода камата. Друштво у 2020.години има приказане показатеље добре, задуженост је 9,51 % (у 2019.години - 6,95 %, а 2018.години - 8,64 %).

Ликвидност

АНАЛИЗА КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ РАВНОТЕЖЕ					у КМ
Ред. бр.	Позиција	Вриједности по годинама			
		Текућа		Претходна	
		Износ	Однос према пословној активи (%)	Износ	Однос према пословној активи (%)
1	Готовина	1.582.888	7,37	614.352	3,05
2	Купци и друга потраживања	2.573.971	11,98	2.273.114	11,29
3	Краткорочни финансијски пласмани	600.000	2,79	972.060	4,83
4	Активна временска разграничења	50.690	0,23	42.357	0,21
5	Ликвидна и краткорочно везана средства (1 до 4)	4.807.549	22,37	3.901.883	19,38
6	Краткорочне финансијске обавезе	324.240	1,51	-	-
7	Обавезе из пословања	1.058.856	4,93	1.005.478	4,99
8	Остале обавезе	416.912	1,94	393.359	1,96
9	Пасивна временска разграничења	48.912	0,23	-	-
10	Краткорочна резервисања	-	-	-	-
11	Краткорочни извори финансирања (6 до 10)	1.848.920	8,61	1.398.837	6,95

Из приказаних података види се да су ликвидна и краткорочно везана средства 2,60 пута већа од краткорочних обавеза. Овај однос је мало слабији у односу на претходни период када је однос истог био за 2,79 пута већи.

Показатељ опште ликвидности представља однос текућих (обртних) средстава и текућих (краткорочних) обавеза, а чији рацио за 2020.годину износи 2,60 и мало је слабији, обзиром да је за претходну годину износио 2,79. Показатељ ликвидности је статичког карактера, јер показује стање само на један датум, а уствари обавезе не доспијевају на тај датум, нити се плаћају моментално. Информација коју обезбјеђује се већ наредни дан може значајно измијенити. Показатељ не показује динамичка кретања и све активности које су руководство и Управни одбор чинили за измирење обавеза. Пословне активности и новчани токови се одвијају у континуитету и свакодневно, сачињавају се планови и програми за измирење обавеза.

На бази планова прилива и одлива средстава, који су сачињавани мјесечно, руководство је било сигурно да ће моћи платити све обавезе. Питање ликвидности је ефикасно ријешено без икаквих посљедица у току 2020.године. Као доказ томе је чињеница да Друштво у току 2020.године, није имало тужби од повјериоца и обавеза за затезне камате што би погоршавало ликвидност.

Финансијска стабилност

АНАЛИЗА ДУГОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ РАВНОТЕЖЕ				у КМ
Ред. бр.	Позиција	Вриједности по годинама		
		Текућа	Претходна	
1	Капитал	19.259.773	18.566.661	
2	Дугорочна резервисања	180.116	166.528	
3	Дугорочне обавезе	193.218	-	
4	Капитал и дугорочне обавезе (1 до 3)	19.633.107	18.733.189	
5	Нематеријална улагања	140.733	157.727	

6	Некретнине, постројења, опрема и инвест. некрет.	16.053.352	15.578.273
7	Дугорочни фин. пласмани	-	-
8	Дуг. везана средства без залиха (5 до 7)	16.194.085	15.736.000
9	Обртни фонд (4 - 8)	3.439.022	2.997.189
10	Залихе (сталне)	480.393	494.143
11	Проценат покрића сталних залиха обртним фондом (9/10*100)	715,88%	606,54%

Друштво је у посматраном периоду имало позитиван обртни фонд, а проценат покрића сталних залиха обртним фондом бољи је у односу на 2019. годину.

Ред. бр.	Позиција	АНАЛИЗА ФИНАНСИЈСКЕ СТАБИЛНОСТИ		у КМ
		Вриједности по годинама		
		Текућа	Претходна	
1	Стална имовина	16.194.085	15.736.000	
2	Залихе	480.393	494.143	
3	Губитак изнад капитала	-	-	
	I. Стална имовина, дугорочно везана имовина и изгубљена имовина (1 до 3)	16.674.478	16.230.143	
4	Капитал	19.259.773	18.566.661	
5	Дугорочна резервисања	180.116	166.528	
6	Дугорочне обавезе	193.218	-	
	II. Трајни и дугорочни капитал (4 до 6)	19.633.107	18.733.189	
	Коефицијент финансијске стабилности (I/II)	0,85	0,87	
	Референтна вриједност ...треба да буде мање од...	1,00	1,00	

Друштво је у 2020. години задржало финансијску стабилност, коефицијент финансијске стабилности мањи је за 0,02 индексних поена. Што се коефицијент више удаљава испод референтне вриједности финансијска стабилност је све боља. Постоји потпуна покривеност залиха нето обртним фондом и постоји сигурност у одржавању ликвидности. Израчунати рацио финансијске стабилности показује да је дугорочна финансијска равнотежа Друштва на дан 31.12.2020. године помјерена ка трајним и дугорочним изворима финансирања. Слободни капитал за инвестирање, са становишта финансијске стабилности, износи 2.958.629 КМ.

Задуженост

Ред. бр.	Позиција	Вриједности по годинама			
		Текућа		Претходна	
		Износ	%	Износ	%
1	Акцијски капитал - обичне акције	9.603.944		9.603.944	
2	Резерве	-		-	
	КАПИТАЛ (1+2)	9.603.944	82,47	9.603.944	87,29
1	Дугорочне обавезе	193.218		-	
2	Краткорочне обавезе	1.848.920		1.398.837	
	ОБАВЕЗЕ (1 + 2)	2.042.138	17,53	1.398.837	12,71
	ПАСИВА БЕЗ ТРАНЗИТОРНИХ ПОЗИЦИЈА	11.646.082		11.002.781	

Задуженост се оцјењује преко структуре пасиве са становишта власништва, при чему се из пасиве искључују транзиторне позиције пасиве (дугорочна резервисања и пасивна временска разграничења) и нераспоређени добитак. Стопа задужености од 17,53 % није висока. У односу на стопу задужености претходне године повећана је за 4,82 %. У структури обавеза највеће учешће имају обавезе према добављачима и обавезе за зараде и накнаде зарада (плата за децембар 2020.године).

Потребно је нагласити да Друштво има бонитет да враћа обавезе, јер су трајни извори вишеструко већи од обавеза.

24.3. Приносни положај

Принос је остварен ако су приходи већи од расхода, а што се види из следеће анализе:

ОДНОС ПРИХОДА И РАСХОДА ПРЕМА УКУПНОМ ПРИХОДУ у КМ					
Ред. бр.	Позиција	Износи по годинама		Структура по годинама	
		Текућа	Претходна	Текућа %	Претходна %
1	Пословни приходи	11.211.472	10.744.402	96,75	95,15
2	Остали приходи	339.826	527.916	2,93	4,68
3	Финансијски приходи	36.272	19.400	0,32	0,17
4	Приходи по основу испр. греш. из ранијих пер.	-	-	-	-
5	Укупан приход (1 до 4)	11.587.570	11.291.718	100	100
6	Расходи редовне дјелатности	9.732.926	9.433.940	90,35	92,24
7	Остали расходи	1.031.891	775.292	9,58	7,58
8	Расходи финансирања	7.911	18.445	0,07	0,18
9	Укупни расходи (6 до 8)	10.772.728	10.227.677	100	100
10	Губитак прије опорезивања (5 - 9)	-	-	-	-
11	Добитак прије опорезивања (5 - 9)	814.842	1.064.041	7,03	9,42

Добитак прије опорезивања био 7,03 % од укупног прихода и мањи је у односу на претходну годину за 2,39 %.

РИЗИК ОСТВАРЕЊА ФИНАНСИЈСКОГ РЕЗУЛТАТА И ДОЊА ТАЧКА РЕНТАБИЛНОСТИ			
Ред. бр.	Позиција	Износи по годинама	
		Текућа	Претходна
1	ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ	11.211.472	10.744.402
2	ВАРИЈАБИЛНИ РАСХОДИ	4.450.811	4.339.559
3	МАРЖА ПОКРИЋА (1 - 2)	6.760.661	6.404.843
4	ФИКСНИ И ПРЕТЕЖНО ФИКСНИ РАСХОДИ	5.282.115	5.094.381
5	НЕТО РАСХОДИ ФИНАНСИРАЊА	7.911	18.445
6	ПОСЛОВНИ РЕЗУЛТАТ (3 - 4)	1.478.546	1.310.462
7	БРУТО ФИНАНСИЈСКИ РЕЗУЛТАТ (6 - 5)	1.470.635	1.292.017
	ФАКТОРИ РИЗИКА :		
8	ПОСЛОВНОГ (3/6)	4,57	4,89
9	ФИНАНСИЈСКОГ (6/7)	1,01	1,01
10	УКУПНОГ (8 * 9) ИЛИ (3/7)	4,61	4,94

11	ПРОЦЕНАТ УЧЕШЋА МАРЖЕ ПОКРИЋА У ПОСЛОВНОМ ПРИХОДУ ($3/1 * 100$)	60,30 %	59,61 %
12	ПОТРЕБАН ПОСЛОВНИ ПРИХОД ЗА ОСТВАРЕЊЕ НЕУТРАЛНОГ ПОСЛОВНОГ РЕЗУЛТАТА ($4/11 * 100$)	8.759.726	8.546.185
13	ПОТРЕБАН ПОСЛОВНИ ПРИХОД ЗА ОСТВАРЕЊЕ НЕУТРАЛНОГ БРУТО ФИНАНСИЈСКОГ РЕЗУЛТАТА ($(4 + 5) / 11 * 100$)	8.772.846	8.577.128
14	ПРОЦЕНАТ ИСКОРИШЋЕЊА ПОСЛОВНОГ ПРИХОДА ЗА ОСТВАРЕЊЕ НЕУТРАЛНОГ ФИНАНСИЈСКОГ РЕЗУЛТАТА ($12 / 1 * 100$)	78,13 %	79,54 %
15	СТОПА ЕЛАСТИЧНОСТИ ОСТВАРЕЊА НЕУТРАЛНОГ ФИНАНСИЈСКОГ РЕЗУЛТАТА ($(1 - 12) / 1 * 100$)	21,87 %	20,46 %
16	ПРОЦЕНАТ ИСКОРИШЋЕЊА ПОСЛОВНОГ ПРИХОДА ЗА ОСТВАРЕЊЕ НЕУТРАЛНОГ БРУТО ФИНАНСИЈСКОГ РЕЗУЛТАТА ($13 / 1 * 100$)	78,25 %	79,83 %
17	СТОПА ЕЛАСТИЧНОСТИ ОСТВАРЕЊА БРУТО ФИНАНСИЈСКОГ РЕЗУЛТАТА ($(1 - 13) / 1 * 100$)	21,75 %	20,17 %

Фактор пословног ризика је 4,57, стопа еластичности остварења неутралног пословног добитка је 21,87 %, а стопа еластичности остварења бруто добитка редовне активности је 21,75 % и перформансе Друштва по свим елементима су изузетно добре и када се пореде са претходном годином на приближно итом су нивоу. „Чистоћа“ ад остварила је већу маржу покрића од фиксних (и претежно фиксних) расхода за **1.478.546 КМ**. Што је маржа покрића виша, те што су фиксни (и претежно фиксни) расходи нижи, радио пословног ризика је нижи, а стопа еластичности остварења неутралног пословног резултата виша.

Пословни ризик је ризик остварења пословног добитка као бруто приноса на укупни капитал, односно то је ризик покрића из пословних прихода свих расхода, изузев расхода финансирања и пореза и доприноса из резултата. Пословни ризик мјери се фактором пословног ризика (пословни leverage) који се добија из односа марже покрића и пословног добитка. Његова висина зависи од обима продаје, паритета продајних и набавних цијена, економичности физичких утрошак материјала, енергије, услуга и рада, рационалности улагања у основна средства и рационалности организације свих функција у предузећу. Фактор пословног ризика показује колико се пута брже мијења пословни добитак при свакој промјени пословних прихода, односно при свакој промјени марже покрића, што је фактор пословног ризика нижи, утолико је ризик остварења пословног добитка мањи.

Финансијски ризик је ризик остварења добитка редовне активности, а тиме и нето добитка као приноса на сопствени капитал, односно то је ризик покрића трошкова (расхода) финансирања. Фактор финансијског ризика израчунава се из односа пословног добитка и добитка редовне активности, а његова висина зависи од свега оног од чега зависи и висина фактора пословног ризика и још од висине расхода финансирања, који су условљени структуром капитала са становишта власништва и висином каматних стопа на позајмљени капитал. Што је фактор финансијског ризика (финансијски leverage) нижи, то је финансијски ризик остварења добитка редовне активности мањи, јер у основи показује колико се пута брже мијења добитак редовне активности при свакој промјени пословног добитка.

Фактор финансијског ризика „Чистоћа“ ад је на релативно ниском нивоу, свега **1,01** што показује да је релативно мали финансијски ризик остварења добитка редовне активности.

Укупан ризик је ризик остварења добитка редовне активности, а тиме и нето добитка који у себи сублимира и пословни и финансијски ризик. Укупан ризик мјери се односом марже покрића и добитка редовне активности (или умношком фактора пословног ризика и фактора финансијског ризика). Његова висина зависи од свега оног од чега зависи висина фактора пословног ризика и фактора финансијског ризика, а у основи показује колико се пута брже мијења добитак редовне активности при свакој промјени пословних прихода, односно колико се пута брже мијења добитак редовне активности при свакој промјени марже покрића. Што је фактор укупног ризика нижи, утолико је укупан ризик остварења добитка редовне активности мањи, и обрнуто. Фактор укупног ризика „Чистоћа“ ад је **4,61**.

Стопа еластичности остварења неутралног пословног добитка показује колико се процената пословног прихода остварује више но што је потребно за покриће пословних расхода. Што је стопа виша друштво је удаљеније од зоне остварења негативног пословног резултата (пословног губитка) и обрнуто. Стопа еластичности остварења неутралног пословног добитка „Чистоћа“ ад је **21,87 %**, што показује да Друштво није у зони пословног губитка.

Стопа еластичности остварења неутралног добитка редовне активности показује колико се процената пословног прихода остварује више но што је потребно за покриће пословних и финансијских расхода. Што је стопа виша, друштво је удаљеније од зоне остварења негативног резултата (губитка) редовне активности и обрнуто. У 2020.години стопа еластичности остварења неутралног пословног добитка је **21,75 %**, што показује да се Друштво налази у зони пословног добитка.

Финансијска моћ је могућност да се из пословног добитка плате камате, трошкови закупа и доспјела главница дугорочног кредита, а израчунава се по следећем обрасцу:

$$\frac{\text{Пословни добитак} + \text{трошкови закупа}}{\text{Трошкови камата} + \text{трошкови закупа} + \text{доспјела главница} * (1 - \text{пореска стопа})} =$$

Овај показатељ уствари представља могућност плаћања фиксних обавеза и он је износио 2,96 што значи да Друштво има финансијску моћ да плати фиксна задужења.

Рентабилност пословања је зарађивачка моћ, односно принос на уложена средства, што се израчунава стопом приноса (стопа поврата). Стопа приноса се добије из односа нето-добитка на просјечни укупни капитал, на просјечни акцијски капитал или на просјечно уложену имовину и износила је по годинама:

- Стопа приноса на укупни капитал (return on equity, ROE) износила је:

Ред.бр.	Позиција	2020.	2019.
1.	Просјечни укупни капитал (Почетно стање+крајње стање)/2	18.913.217	18.124.340
2.	Нето-добитак/губитак	693.111	884.639
3.	Стопа приноса (2/1*100)	3,66	4,88

- Стопа приноса на акцијски капитал износила је:

Ред.бр.	Позиција	2020.	2019.
1.	Просјечни акцијски капитал (Почетно стање+крајње стање)/2	9.603.944	9.603.944
2.	Нето-добитак/губитак	693.111	884.639
3.	Стопа приноса (2/1*100)	7,22	9,21

- Стопа приноса на уложену имовину (ретурн он асете, ROA) износила је:

Ред.бр.	Позиција	2020.	2019.
1.	Просјечно уложена имовина (Почетно стање+крајње стање)/2	20.807.026	19.810.896
2.	Нето-добитак/губитак	693.111	884.639
3.	Стопа приноса (2/1*100)	3,33	4,46

У односу на остварене резултате из предходне године зарађивачка способност је мало смањена.

Солвентност је способност Друштва да плати дугове не у року доспијећа, већ кад-тад, макар из ликвидационе масе. Рацио солвентности утврђује се као однос између вриједности пословне имовине Друштва и дугова (обавеза).

Код „Чистоћа“ АД рацио солвентности на дан 31.12.2020.године износи:

Пословна имовина/дугови = $(21.482.027 - 140.733) / (1.848.920) = 11,54$. Пословна имовина већа је од дугова 11,54 пута. Из тога произилази да је „Чистоћа“ АД високо солвентна и мале су могућности да јој се имовина смањи испод нивоа дуга.

24.4. Зарада по акцији и цијена акција

Зарада по акцији представља однос нето-добитка који припада акционарима и пондерисаног броја акција у пословној години. Зарада по акцији износила је:

Ред.бр.	Позиција	2020.	2019.
1.	Нето добитак	693.111	884.639
2.	Пондерисани просјечни број акција	9.603.944	9.603.944
3.	Зарада по акцији (1/2)	0,0722	0,0921

Овај показатељ мјери рентабилност по једној обичној акцији, односно показује расположиви нето добитак по акцији, који се може расподјелити акционарима у облику дивиденде или дијелом акумулирати, што ће зависити, прије свега, од одлуке скупштине акционара. Нето добитак по акцији је поуздан показатељ успјеха друштва, како за постојеће акционаре и управу друштва, тако и за потенцијалне улагаче, који намјеравају да инвестирају свој капитал.

Последња цијена акције је 0,47 КМ.

25. ОТКУП ВЛАСТИТИХ АКЦИЈА

„Чистоћа“ АД није у току 2020.године откупљивала или на други начин стицала властите акције.

26. ПРОЦЈЕНА ОЧЕКИВАНОГ РАЗВОЈА ДРУШТВА

Полазећи од чињенице да Друштво обавља послове у сектору привреде, који у многome зависи од кретања на локалним тржиштима, као и због свих могућих непредвиђених ситуација, врло тешко је прецизно дефинисати, те у временски интервал смјестити поједине активности везане за очекиван развој и процјену тог развоја. Међутим, слиједећи пословну политику, Управа Друштва је цијенила да су најбитнији циљеви:

1. Повећати укупни годишњи приход кроз повећање броја клијената, на начин да се квалитетном услугом утиче на повећање кориштења услуга које Друштво врши.
2. Повећати кориштење расположивих ресурса.
3. Наставити са планираним осавремењавањем постојећих средстава и опреме за рад, те спровођењем континуиране набавке истих, с циљем унапређења укупних услова за рад и обезбјеђења учешћа на свим тендерима за послове из дјелатности.

27. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Заштита животне средине је један од приоритета „Чистоћа“ АД и проводи се у оквиру пословне политике Друштва. Рационално кориштење извора енергије и сировина, стална превенција негативног утицаја на околину и други фактори постављени су као обавеза свих запослених у Друштву.

Општи циљеви заштите животне средине, а који се тичу примјене мјера ублажавања негативних утицаја на животну средину и мониторинг, огледају се у подузимању и спровођењу:

- ✚ Мјера за спречавање емисија у ваздух (мјерење еквивалентног нивоа интензитета буке, редовно прање манипулативних и радних површина водом-нарочито у лјетним мјесецима ради смањења концентрације прашине, озелењавање слободних површина-што доприноси очувању пејзажних вриједности и визуелном изгледу локације),
- ✚ Мјера за спречавање емисија у воду (прописно одвођење фекалних, оборинских и технолошко отпадних вода, одржавање у исправном и функционалном стању сепаратора масти и уља као и прописно одвожење на депонију муља насталог чишћењем сепаратора и таложника, прописно одлагање отпадног моторног, хидрауличног уља, отпадног уља за кочнице, као и издвојених количина уља које се црпе из коморе сепаратора),
- ✚ Мјере за спречавање емисија у земљиште (радне и манипулативне површине око пословних објеката изграђене су у чврстој изведби-асфалт и бетон, што обезбјеђује одговарајућу заштиту земљишта и подземних вода од евентуалног загађења),
- ✚ Мјере за спречавање и смањење чврстог отпада (отпад на локацији пословних објеката се прикупља и раздваја на мјесту настанка, те одлаже у намјенске посуде и контејнере, а потрошне пнеуматике, отпадни лимови и други метални отпад се одвозе на депонију, односно у предузећа која су овлаштена за рад са истим),
- ✚ Мониторинг основних елемената животне средине, а све у циљу успостављања континуираног праћења стања околне животне средине, те евентуалних негативних утицаја комплекса пословних објеката.
- ✚ унапређење односа запослених према очувању и заштити животне средине,
- ✚ унапређење односа према заинтересованим странама.

Сходно општим циљевима, а због постизања непрекидног унапређења заштите животне средине, „Чистоћа“ ад ће вршити редовне еколошке ревизије свих својих процеса, како би осигурала усаглашеност са одређењем еколошки освјештене и одговорне организације.

28. ИЗЈАВА О ПРИХВАТАЊУ СТАНДАРДА КОРПОРАТИВНОГ УПРАВЉАЊА

У циљу унапрјеђивања корпоративних односа између заинтересованих страна, који произилазе из важећих законских прописа и међународно прихваћених начела и искустава најбољих пракси корпоративног управљања, „Чистоћа“ ад Бања Лука у управљању, пословању, дјеловању и раду органа Друштва примјењује Стандарде корпоративног управљања.

Циљ Друштва је да сталном примјеном прописаних стандарда, као и добрим и одговорним управљањем и надзирањем пословних и управљачких функција Друштва, унаприједи конкурентску способност Друштва и обезбједи повољнији амбијент за инвестициону активност.

Комисија за хартије од вриједности РС усвојила је нове стандарде корпоративног управљања који су објављени у „Службеном гласнику РС“ бр. 117/11 од 25.11.2011.године. Стандарди корпоративног управљања утврђени су на бази принципа корпоративног управљања усвојених од стране Организације за економску сарадњу и развој:

- осигурање основа за ефикаснију примјену принципа управљања акционарским друштвима,
- права акционара и кључне власничке функције,
- равноправан третман акционара,
- улога заинтересованих страна носилаца интереса у управљању акционарским друштвима,
- објављивање и јавност информација,
- улога и одговорност одбора.

Изјава о усклађености организације и дјеловања са кодексом понашања, односно стандардима корпоративног управљања усвојена је на дванаестој годишњој Скупштини акционара Друштва дана 29.06.2012.године одлуком број 1275-7/12.

"ЧИСТОБА" АД Бања Лука
Генерални директор

.....
Александар Бајић